

DEVELOPMENTAL DISABILITIES ADMINISTRATION (DDA)
ኖይ ምዕባለአዊ ስንክልና ምምሕዳር ዓሚል ከም ምክንያት
ዘለኩም መሰላት

Your rights as a client of the Developmental Disabilities Administration

ኣብ ታሕቲ ዝተጠቐሱ መሰላት ንኩሎም ዓማውል ዝወሃቡ መሰላት እንትኹኑ ከምኡ ድማ ተወሳኺ ሕግታት ካብ ዝሕዙ ካብ ካልኣት ናይ ስቴት ወይ ፌዴራል ሕግታት ንምቅናስ ዝዓለመ ኣይኮነን።

(1) ኣብ ምዕራፍ 71A ብዝተቐመጡ መሰላት መሰረት ብምግባር እቲ ምምሕዳር ንቲ ውልቀሰብን ንቲ ውልቀ ሰብ ሕጋዊ ተወካሊ ወይ ተወሳኺ ተወከልቲ ክፍልጥ ይግባእ። RCW ሕጊ 2020 መሰረት ብምግባር እቲ ውልቀ ሰብ ብቑዕ ምክንያት ይውሰን። እቲ ምምሕዳር ዝህቦ ምልክታ ብፅሑፍ ክኸውን ይግባእ። እቲ ምምሕዳር እዚ ንኡስ ክፍሊ ብዘሎ መለክዒ መሰረት ምልክታ ዝሃቡሉ ዕለት ከም መረዳኢታ ክሕዝ ኣለዎ።

(2) ኣብ ምዕራፍ 71A ብዝተቐመጡ መሰላት መሰረት ብምግባር እቲ ምምሕዳር ንዓማውልን ንዓማውል ሕጋዊ ተወካሊ ወይ ተወሳኺ ተወከልቲ ክፍልጥ ይግባእ። RCW ሕጊ 2020 መሰረት ብምግባር ናይ ዓማውል ገምጋም ይካየድ። እቲ ምምሕዳር ዝህቦ ምልክታ ብፅሑፍ ክኸውን ይግባእ። እቲ ምምሕዳር እዚ ንኡስ ክፍሊ ብዘሎ መለክዒ መሰረት ምልክታ ዝሃቡሉ ዕለት ከም መረዳኢታ ክሕዝ ኣለዎ።

(3) እቲ ዓሚል ዓርስ ውሳኔ ናይ ምውሳኔን እቲ ኣቕራቢ ኢዱ እንክየክተው ብናፃ ናይ ምውሳኔ መሰል ኣለዎ። እዚ ድማ ዘካትቶ ናይ ዓማውል መሰል፡

- (a) ካብ ስታዊ፡ ኣካላውን ኣእምራዊ ጥቕዓት፡ ኣካላዊ መቕፃዕትን ዘይወለንታዊ ምግላል ናፃ ምክንያት፡
(b) ዘርኢ፡ ቀለም፡ እምነት፡ መበቆል ሀገር፡ ሃይማኖት፡ ስታ፡ ዕድመ፡ ስንክልና፡ ኩነታት ሓዳርን ስድራ፡ ስታዊ መንነት ወይ ስታዊ ዝንባላ መሰረት ካብ ዝገበሩ ኣድልዎታት ናፃ ምክንያት፡
(c) በቲ ናይቲ ዓሚል ፍልፍልን ኣገልግሎት ትልሚ መሰረት ብምግባር ዓይነታት ምግቢ ብዝምልከት ምምራፅ፡
(d) ምስ ናይቲ ዓሚል መኖብርቲ ብምዝርራብ እቲ ዓሚል ዝደልዮም ሰባት ናብ ናይቲ ዓሚል ዝዝኸጥቑ ክመጡ ምግባር፡
(e) ናይቲ ዓሚል መደብን ምርጫ ምንቅስቃስ፡ ፕሮግራማትን ነቲ ዓሚል ድልዩት ዘማልኡ ናይ ጥዕና ክንክናት ምቁፅፃር፡
(f) በቲ ናይቲ ዓሚል ኣቕራቢ ክንክን ጥዕና ብዘዕባ ዝተወሰኑ መረዳኢታታት ምርካብን እቲ ሕክምና ብኸመይ መልኰ- ከም ዝፍፀም ኣብ ምትልማ ደገፍ ምግባር፡
(g) ካብ ኣድላይቲ ዘይኮኑ መድሓኒታት፡ ገደባትን ክልከላታት ናፃ ምክንያት፡
(h) ድምጺ ምሃብ፡ ኣብ ዲሞክራሲያዊ ክይዲ ምስታፍ፡ ከምኡ ድማ ሰባት ናብ ስልጣን ንምምፃእ ኣብ ዝገብርዎ ክይዲ ምሕጋዝ፡
(i) ናይ ዓሚል ገንዘብ ምምሕዳር ወይ ደገፍ ዝገብር ስብ ምምራፅ፡
(j) ኣካል ማሕበረሰብ ምክንያት፡
(k) ብዘዕባ ናይ ዓሚል ሂወት ምርጫታት ምምራጽ፡
(l) እቲ ዓሚል ዝኸደኖም ኣልባሳትን ቅዲ ፀጉሪ ምምራፅ፡
(m) እቲ ዓሚል ብዝመረፀ መሰረት ናይቲ ዓሚል መደቀሰ ክፍሊ ምምልኻዕን ምስትኽኻል ወይ ምስቲ ናይቲ ዓሚል መኖብርቲ ሰብ ብምስምማዕ ናይቲ ዓሚል መንበሪ ዝዛ ብድልዩቱ ምምልኻዕን ምስትኽኻል፡
(n) ክፍሊት ዘለዎ ስራሕ ምእላሽ፡
(o) እቲ ዓሚል ንክረኽቦ ዝተሰማምዓሉ ኣገልግሎት ምርካብ፡
(p) እቲ ዓሚል ብዘዕባ እቲ መፅናዕታዊ ፅሑፍ ምስተሓበረሉን እቲ ዓሚል ወይ ሕጋዊ ወኪሉ እቲ ዓሚል ንክሳተፍ ዝፈቐድ ናይ ፅሑፍ ፈቐድ ምስ ሃብ ኣብዚ መፅናዕቲ ከም ዝሳተፍን ዘይሳተፍን ምውሳኔን፡ ከምኡ ድማ
(q) ካብ ዝኾነ ፋይናንሳዊ ብዝበዛ ናፃ ኹኑ።

(4) እቲ ዓሚል ኣብ ምምሕዳራዊ ኣገልግሎት ምትላም ትልሚ ናይ ምስታፍ መሰል ኣለዎ። እዚ ድማ ዘካትቶ ናይ ዓማውል መሰል፡

- (a) ናይ ዓሚል ናይ ኣገልግሎት ትልምታት ብምምሕዳርን ኣቕራብን ኣብ ዝፀሓፈሉ እዋን ምርካብ እታዎታት ምቕራብ፡
(b) ኣብ ትልሚ ምትላም ክይዲ ትርጉም ዘለዎ ዕድል ምርካብ፡
(c) እቲ ዓሚል ብዘዕባ ትርጉም ዘለዎ ናብራ ዘለዎ ራኢን እቲ ዓሚል ኣብ ትምህርቲ፡ ስራሕ፡ መንበሪ ዝዛ፡ ርክብን ምዝንጋዕ ዘለዎ ሸቶ ኣብቲ ክይዲ ትልሚ ይካተት፡
(d) ኣብቲ ናይ ትልሚ ክይዲ ምስቲ ዓሚል ዝሳተፍ ጠበቓ ምምራፅ፡ ከምኡ ድማ
(e) ብዘዕባ ምዝንጋዕ፡ ትምህርትን ኣብቲ ናይ ዓሚል ማሕበረሰብ ውሽጢ ብዘዕባ ዘሎ ዕድል ስራሕ ትኽክልን እየናዊ መረዳኢታ ምርካብ።

(5) እቲ ዓሚል ብዛዕባ ኣገልግሎትን ክንክን ጥዕና መረዳኢታ ናይ ምርካብ መሰል ኣለዎ። እዚ ድማ ዘካትቶ ናይ ዓማውል መሰል፡

(a) ናይ ዓሚል ኣገልግሎት ትልምታት ቅዳሕ ምርካይ፡

(b) ናይ ዓሚል እዋናዊ ናይ ኣገልግሎት ትልምታት ቅዳሕ ምርካብ፡፡

(c) እቲ ዓሚል ኣብ ዝኾነ ሰዓት ብዛዕባ ዝረኽቦም ኣገልግሎታት ዘለው ፖሊሲታትን ከይድታት ቅዳሕ ምርካይ፡፡ እዚ ድማ እቲ ዓሚል ንኣቕራቢኡን እቲ ክፍልን ጥርዓን ዘቐርበሉ ፖሊሲን ከይደን የካትት፡፡

(d) ናይቲ ክፍሊ እዋናዊ ዳህሳስ ወይ ብስቴት ስተኻየዶ ዳህሳስ ወይ ቁፅፅር፡ ናይ ጉድለት መግለጺ፡ ናይ ዓማውል ኣቕራቢን ናይቲ ዓሚል ነባርነት ብዝምልከት ብዛዕባ ዝውሰዱ ምስትኸኻላት ውፅኢት መረዳኢታ ምርካብ፡፡ ናይቲ ዓሚል ኣቕራቢ እቲ ዓሚል ኣብ ዝሓተሉ እዋን እዚ መረዳኢታ ንክረከም ደገፍ ክገብሉ ይግባእ፡ ከምኡ ድማ

(e) ኣብ ናይቲ ዓሚል ኣቕራቢ ኣብ ዝውሰኑ ስጉምታት ካብቲ ክፍሊ ናይ ፅሑፍ ምልክታ ምርካብ፡፡ ናይ ጉዳይ ኣመሓዳሪ ወይ ተወካሊ ንዓሚልን ናይ ዓሚል ሕጋዊ ተወካሊ ወይ ኣድላይ ተወሳኺ ተወካሊ እቲ ውሳኔ ቅድሚ ምፍፃም ቀዳምን ሰንበትን በዓላትን እንክይሓወስ ኣብ ውሽጢ ዒስራ መዓልታት ምልክታ ክቐርብ ኣለዎ፡፡ ነዚ ንዑስ ዓንቀፅ ዕላማ «ኣቕራቢ» ማለት ብምምሕዳር ዝመሓደር ወይ ውዕሊ ዘለዎን ነቲ ዓሚል ናይ መንበሪ ኣገልግሎት ዝህብ ኣቕራቢ እዩ፡፡ እዚ ምልክታ ዘድልዮ ናይ ስጉምቲ ኣፈፃፀም ዘካትቶ፡

- (i) ኣብ ናይ ኣቕራቢ ሊቸንሳ ወይ ፈቓድ ዝተቐመደ ቅደመ ኩነት፡
- (ii) ናይ ምቕባል ሪፈራል ምቁራፅ ወይ ብኸፋል ምቁራፅ፡
- (iii) ናይ ግዝያዊ ፈቓድ ወይ ፈቓድ ምስራዝ ውሳኔ፡ ወይ
- (iv) ናይ ሊቸንሳ ወይ ፈቓድ ተቐባልነት ምስኣን፡ ምቁራፅ ወይ ምስራዝ፡፡

(6) እቲ ዓሚል ጥርዓን ክሲ ከናይ ምቕራብን ይግባይ ናይ ምሕታት መሰል ኣለዎ። እዚ ድማ ዘካትቶ ናይ ዓማውል መሰል፡

(a) ናይ ፌደራል ናይ ሜዲኬድ ሕግን ናይ መንግስታዊ ደገፍ ሕግታት መሰረት ብምግባር ናይ ዓሚል ብቐዕነት፡ ኣገልግሎት ወይ ምርጫ ኣቕራቢ ዝነፅግ ወይ ዘቋርፅ ውሳኔ ይግባይ ምሕታት፡

(b) ብዛዕባ ናይ ዓሚል ኣገልግሎት ወይ ካልኣት ፀገማት ንኣቕራቢ ጥርዓን ምቕራብ፡፡ እዚ ድማ በዚ ከይተኣገተ እቲ ዓሚል ኣብ ዝነበረሉ ከባቢ ብዛዕባ ዝርከቡ ሰባት ባህሪ ፀገም የካትት፡፡ እቲ ኣቕራቢ ኣብ ናይ ጥርዓን ከይዲ ናይ ፅሑፍ ፖሊሲ ክሕዝን ግዘን መፍትሕን ከካትት ይግባእ፡፡ እቲ ጥርዓን መፍትሒ እንተዘይረኽቡ፡ እቲ ኣቕራቢ እቲ ዓሚል ብኸመይ መልክዑ ናብቲ ክፍሊ ጥርዓን ከእትው ከም ዝኸእል መረዳኢታ ክህቦ ኣለዎ፡፡

(c) ጥርዓንን ክሰን ምእታው፡ ይግባይ ምሕታትን እቲ ክፍሊ ወይ ኣቕራቢ እንክይከፀዓኩም ወይ ሕነ እከይፈድየኩም፡ ከምኡ ድማ

(d) ኣብቲ ናይ ይግባይ ከይዲ ናይ ስንክልና ደገፍ ብኸመይ ከም እትረኽቡ መረዳኢታ ምርካብ፡፡

(7) እቲ ዓሚል ናይ ምሽጥ-ውነትን ግለኝነት መሰል ኣለዎ። እዚ ድማ ዘካትቶ ናይ ዓማውል መሰል፡

(a) ናይቲ ዓሚል ውልቃዊ መረዳኢታ ምሽጥ-ውነት ምሕላው፡

(b) ብግሊ ምርኻብ፡ እዚ ድማ ሰብ ክትትል እንተይገበረልካ ቡስጣን ኢሜይል ምልኣኸን ምቕባልን፡ ከምኡ ድማ

(c) ምስ ናይ ዓሚል ስድራን መሓዘትን ብውልቀ ምዝርራብ፡፡

(8) እቲ ዓሚል ኣብ ዝወፀሉ፡ ዝዛወረሉን ኣገልግሎት ኣብ ዝስረዘሉ እዋን ብመሰረት ንኡስ ዓንቀፅ መሰል ኣለዎ፡፡

(a) ኣብ ናይ ነዊሕ እዋን ክንክን ትካል ዝነብ ዓማውል ብመሰረት [18.20](#), [72.36](#) ወይ [70.128](#) RCW ኣብ [RCW 70.129.110](#) ዝተጠቐሱ መሰላት ኣለዎም፡፡

(b) ናይ ኮማዊ ነባራይነት ኣገልግሎት መረጋገጺ ዘለዎም ዓማውል እዞም ዝስዕቡ መሰላት ኣለውዎም፡

- (i) ምስ ናይ ዓማውል ኣቕራቢ ምፅናሕ፡፡ እቲ ኣቕራቢ እንተወሲኑን እዞም ዝስዕቡ እንድኣ ተዘየቐረቡ እቲ ኣገልግሎት ክቋረፅ የብሉን፡
  - (A) እቲ ኣቕራቢ ናይቲ ዓሚል ድልየት ከማልእ ተዘይክኢሉ፡
  - (B) ናይ ዓሚል ድሕንነት ወይ ኣብቲ ትካል ዝርከቡ ካልኣት ሰባት ድሕንነት ወይ ናይ ነበርቲ ድሕንነት ኣብ ሓደጋ እንተድኣ ኣትዩ፡
  - (C) ናይ ዓሚል ጥዕና ወይ ኣብቲ ትካል ዝርከቡ ካልኣት ሰባት ጥዕና ወይ ናይ ነበርቲ ጥዕና ኣብ ሓደጋ ዘእትው እንተድኣ ኮይኑ፡ ወይ
  - (D) እቲ ኣቕራቢ ስራሕ እንተድኣ ኣቋሪፁ፡፡

(ii) ናይ ጥዕናን ድሕንነት ህፁፅ ኩነታት ብምፍጣሩ እቲ ኣገልግሎት ክቋረፅ እንተዘይከይኑ፡ እዚ ድማ ቅድሚ ምቁራፁ እንተነኣሰ ቅድሚ ሰብዓን ክልን ሰዓታት ኣቐዲምካ ክሕበር ዘለዎ እንትኸውን ኣገልግሎት ንምቁራፅ እንተነኣሰ ቅድሚ ሰላሳ መዓልታት ክፍልጥ ኣለዎ። እቲ ምልክታ ነቲ ዓሚልን ናይቲ ዓሚል ሕጋዊ ተወካሊ ወይ ንኣድላይ ተወሳኺ ናይ ሓባር መንበሪ ተወካሊ ትልሚ ክቕርብ ይግባእ። እቲ ምልክታ ከካትት ዘለዎ፡

(A) ኣገልግሎት ዝተቐረፀሉ ምኽንያት፡ ከምኡ ድማ

(B) እቲ ኣገልግሎት ዝቋረፀሉ ዕለት።

(iii) እቲ ኣገልግሎት ካብ ዝቋረፀሉ ዕለት እንተነኣሰ ቅድሚ ክልተ መዓልቲ መሰጋገሪ ትልሚ ምርካብ ወይ ድማ እቲ ኣገልግሎት ዝተቋረፀ ናይ ጥዕናን ድሕንነት ሓዲጋ መሰረት ዝገበረ እንተድኣ ኮይኑ እቲ ምምሕዳር ናይ ድንገተኛ ምቁራፅ ምልክታ ድሕሪ ምቕባሉ ኣብ ውሽጢ ክልተ መዓልቲ መሰጋገሪ ትልሚ ምቕባል። እቲ ምምሕዳር ነቲ ዓሚልን ናይቲ ዓሚል ሕጋዊ ተወካሊ ወይ ንኣድላይ ተወሳኺ ናይ ሓባር መንበሪ ተወካሊ ትልሚ ክቕርብ ይግባእ። እቲም ትልምታት ከካትትዎ ዝግባእ፡

(A) እቲ ዓሚል ዝዘዋወረሉ ቦታ፡

(B) ናብቲ ሓድሽ ቦታ ዝኸደሉ ዓይነት መገዳዘያ፡ ከምኡ ድማ

(C) ናይ ዕብየት ስንክል ሓባሲ ንብዓት ስም፡ ኣድራሻን ቁፅሪ ቴሌፎን

(c) እቲ ነቲ ዓሚል ኣገልግሎት ዘቕርብ ኣቕራቢ ነቲ ዓሚል ካብቲ ናይቲ ኣቕራቢ ዝዛ ዝረኸበ ኣገልግሎት ቅድሚ ምቁራፁ ብመሰረት [RCW 59.12.030](#) ዘይሕጋዊ ማእሰርቲ ስጉምቲ ቅድሚ ምውሳዱ ኩሎም መማረፅታት ክጥቀም ኣለዎ።

(9) እቲ ዓሚል ጠበቓ ናይ ምርካብ መሰል ኣለዎ። እቲ ዓሚል ከም ጠበቓ ኮይኖም ካብ ዝሰርሑ ኤጀንሲታት መረዳእታ ናይ ምርካብ መሰልን ከምኡ ድማ እዞም ኤጀንሲታት ንክረኽቡም ዓቕሙ ዝኸኣሎ መራኽብታት ናይ ምጥቃም ዕድል ኣለዎ። እቲ ኣቕራቢ እቲ ዓሚል እዞም ዝሰዕቡ ኣብ ምርካብ ጣልቃ ክኣትው የብሉን፡

(a) ዝኾነ ተወካሊ ስቴት፡

(b) ናይቲ ነባራይ ውልቃዊ ሓኪም፡

(c) ናይ ዕብየት ስንክልና ሓባሲ ንብዓት፡ ወይ

(d) ብመሰረት [RCW 71A.10.080](#) ናይ ሓለዋን ጥብቅና መደብ ንምፍጻም ካብ ዝኾነ ትካል ዝተወከለ ሰብ።

(10) እቲ ዓሚል ብመሰረት ምዕራፍ [11.88 RCW](#) ሓብሓቢ እንተድኣ ኣለዎ፡ ናይቲ ዓሚል መሰል ብመሰረት ምዕራፍ 71A፡ RCW, law of 2020 እቲ ጉዳይ ኣብ ክሊ እቲ ተኸናኻኒ ዝምልከቶ ጉዳይ እንተድኣ ኮይኑ እቲ መሰል ብቲ ተኸናኻኒ ስፍፀም ይኸውን።